

Celiakie v systému sociálního zabezpečení

Prevalence v ČR - 1:200-1:250, tj. asi 40.000-50.000 nemocných v celkové populaci ČR. Podle přítomnosti protilátek, střevní biopsie a klinických příznaků rozeznáváme pět forem celiakie včetně latentní (bezpříznakové formy). Diagnostiku provádějí poskytovatelé zdravotní péče resortu Ministerstva zdravotnictví.

Každý sociální systém kompenzuje konkrétní sociální události a stanovuje svébytné podmínky nároku na dávky sociálního zabezpečení. Pokud jde o dávky podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem (bez ohledu na druh zdravotního postižení), v rámci konkrétního sociálního systému se hodnotí dopady zdravotního postižení na konkrétní oblast života – např. v nemocenském pojištění na schopnost pracovat, v důchodovém pojištění na pokles pracovní schopnosti, v oblasti sociálních služeb na schopnost samostatného života v přirozeném prostředí aj.

V systému hmotné nouze je problematika řešena v rámci zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, a jeho prováděcí vyhlášce č. 389/2011 Sb., podle které se zvýšení částky na živobytí při onemocnění celiakií zvyšuje měsíčně o 2 800 Kč (podle minulé právní úpravy to bylo 2 680 Kč). Podmínkou je, aby potřebu tohoto typu diety potvrdil příslušný odborný lékař.

V systému sociálních služeb, tj. podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, jsou, kromě jiného, upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči, který lze poskytnout osobám od 1 roku věku. Jsou stanoveny 4 stupně závislosti a to lehká závislost, středně těžká závislost, těžká závislost a úplná závislost. Hodnotí se celkem 10 základních životních potřeb. Podle toho se stanoví stupeň závislosti, a jemu odpovídající částka příspěvku na péči. Posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby je hodnoceno rozdílně u osob do 18 let věku a u osob nad 18 let věku. Příspěvek na péči činí u osob do 18 let věku při lehkém stupni závislosti 3 000 Kč, u středně těžké závislosti je příspěvek na péči vyplácen ve výši 6 000 Kč (dříve 5 000 Kč), při těžkém stupni závislosti 9 000 Kč a při úplné závislosti 12 000 Kč (dříve 11 000 Kč). Pro osoby starší 18 let činí příspěvek na péči u lehké závislosti 800 Kč (dříve 2 000 Kč), u středně těžké závislosti 4 000 Kč, u těžké závislosti 8 000 Kč a u úplné závislosti 12 000 Kč (dříve 11 000 Kč). Při hodnocení stupně závislosti u dětí s celiakií se zejména akcentuje to, že potřebují dohled nad celým stravovacím procesem.

V systému důchodového pojištění, které je upraveno zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhláškou č. 359/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se hodnotí pokles pracovní schopnosti, který je důsledkem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. V příloze k vyhlášce jsou uvedena jednotlivá zdravotní postižení, která vedou k poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Celiakie je uvedena v kapitole XI, oddílu C, položce 2 a rozpětí míry poklesu pracovní schopnosti je hodnoceno od 10 do 70 % podle tíže procesu, jeho důsledků a dopadu na pokles pracovní schopnosti. Pro stanovení výše invalidního důchodu platí pravidla uvedená v § 41 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v pl. znění.